

Motion till riksdagen

1988/89:Ub528

av Bo Forslund m.fl. (s)

Fortbildning och vidareutbildning inom högskolan

Behovet av fortbildning och vidareutbildning på högskolenivå ökar snabbt. Den snabba strukturomvandlingen inom yrkeslivet ställer nya krav på den redan yrkesverksamma befolkningen. Tillgången på högskoleresurser riktade mot dessa grupper är i dag alltför begränsad, vilket särskilt gäller i regioner utanför de traditionella universitetsorterna. Detta inverkar negativt på stora gruppers möjlighet att hävda sig på den nya arbetsmarknad som nu utvecklas. Den regionala obalansen avseende tillgång på arbetskraft med högre utbildning är stor. Av storstädernas yrkesverksamma befolkning är andelen människor med högre utbildning mer än dubbelt så stor som i åtskilliga andra regioner.

Fördelningen av resurser för fortbildning och vidareutbildning på högskolenivå återspeglar ej på ett tillfredsställande sätt befolkningsunderlag och regioners behov utan i stället fördelningen av stora och små högskolor i landet. De stora resurserna går även i detta sammanhang till universitetsorterna, där andelen högre utbildade i den yrkesverksamma befolkningen är särskilt hög i nationell jämförelse.

Bland målen för 1977 års högskolereform hade satsningar på nya studerandegrupper, särskilt vuxenutbildning, en framträdande plats. Ambitionen att öka högskolans tillgänglighet styrdes i hög grad av detta mål. De nya högskolorna utvecklade, ofta med stor framgång, nya utbildningsprogram med enstaka kurser för att nå dessa nya studerandegrupper. Fortbildning och vidareutbildning hade en framträdande plats. Emellertid tvingades högskolan, på grund av de då rådande samhällsekonomiska omständigheterna eller problemen, att under 1980-talet omfördela sina resurser och prioritera den s.k. ungdomspuckeln. Satsningarna på vuxenutbildning, främst fortbildning och vidareutbildning, fick anstå eller trappas ner.

I dag har vi en situation där näringslivets behov av människor med längre högre utbildning ökar snabbt. Samtidigt minskar storleken av de ålderskullar ur vilka vi traditionellt rekryterar till högskolestudier. Omfattande studier ger oss underlag och skäl till att vidta åtgärder för att förebygga eventuella negativa effekter av de pågående strukturförändringarna i samhället. Bl.a. måste den yrkesverksamma befolkningen utnyttjas och ges utbildningsstöd inför de förestående samhällsförändringarna.

Det är angeläget att ytterligare resurser för vuxenutbildning inom högskoleområdet återställer den ordning som 1977 års högskolereform förespeglade. Omskolningsinsatser från egna arbetsgivare är förbehållna endast en begränsad del av arbetskraften, varför övriga är beroende av samhällets

insatser. Det senare gäller särskilt i regioner utanför storstadsområdena.

Mot. 1988/89

I årets budgetproposition omfattar tillväxten under anslaget D 12, Fristående kurser, huvudsakligen satsningar på specifika projekt och kvalitetshöjning inom det humanistiska området, vilket är bra och angeläget. Lika angeläget borde emellertid satsningar på fortbildning och vidareutbildning vara för redan yrkesverksamma. I detta avseende är de föreslagna ökningarna blygsamma.

Ub528

Det stora resursgapet mellan större och mindre högskolor kvarstår alltså, vilket särskilt gäller resurser för fristående kurser. Detta skapar orättvisor då stora delar av landets befolkning vad avser fortbildning och vidareutbildning är hänvisade till mindre och medelstora högskolor.

De principer rörande högskoleutbildningens tillgänglighet som kännetecknade 1977 års högskolereform bör nu ges ökad tyngd. Detta bör i första hand resultera i satsningar på fortbildning och vidareutbildning. Vid beräkning och fördelning av detta anslag bör i första hand det regionala befolkningsunderlaget användas som grund i stället för att ha resp. högskolas storlek som utgångspunkt.

Behovet av att skapa regional balans skulle därmed kunna tillgodoses. Om vi bibehåller nuvarande ordning kommer i stället den regionala obalansen att avsevärt öka. För att åstadkomma regional balans vad avser kompetensutveckling på högskolenivå är det nu angeläget att särskilt se över principerna för fördelning av resurser för fortbildning och vidareutbildning. De regionala behoven bör vara den styrande faktorn.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att vid fördelningen av resurser för fortbildning och vidareutbildning under anslaget D 12, Fristående kurser, särskild hänsyn till befolkningsunderlaget tas.

Stockholm den 19 januari 1989

Bo Forslund (s)

Rune Jonsson (s)

Sven Lundberg (s)

Bo Holmberg (s)

Martin Segerstedt (s)

Britta Sundin (s)